

25.12.2023

2023–2024 EĞİTİM
ÖĞRETİM YILI OKUL
RİSK HARİTASI SONUÇ
RAPORU
(ŞAHİNBEY RAM)

GAZİANTEP
ARALIK, 2023

İçindekiler Tablosu

1. GİRİŞ	1
1.1. İLGİLİ YASAL DAYANAK:	1
1.2. AMAÇ:.....	1
1.3. ÖNEM:	1
1.4. SINIRLILIKLAR:.....	1
2. YÖNTEM	2
2.1. ÖRNEKLEM	2
2.2. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI.....	2
2.3. VERİ TOPLAMA ARAÇLARININ TANITIMI.....	2
3. BULGULAR	5
3.1. TANIMLAYICI İSTATİSTİK BİLGİLERİ.....	5
3.2. ŞAHİNBAY İLÇESİ RİSK HARİTASI VERİLERİ.....	6
3.3. ARABAN İLÇESİ RİSK HARİTASI VERİLERİ.....	8
3.4. TÜM İLÇELERİN TOPLAM RİSK HARİTASI VERİLERİ.....	10
3.5. TÜM İLÇELER SONUÇ TABLOSU.....	12
4. SONUÇ VE ÖNERİLER	13

1. GİRİŞ

1.1. İLGİLİ YASAL DAYANAK:

- Millî Eğitim Bakanlığı Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Yönetmeliği (18.Madde- m; 21.Madde (4)-b/3; 23.Madde 1-d)
- Millî Eğitim Bakanlığı Rehberlik ve Araştırma Merkezi Yönergesi (5.Madde (3)-b/2)

1.2. AMAÇ:

Bu çalışmada Gaziantep ilindeki Şahinbey Rehberlik ve Araştırma Merkezi olarak hizmet bölgemizde (Şahinbey ve Araban İlçeleri) yer alan okullardaki öğrencilere risk haritası uygulamaları yapılarak, görev alanındaki risk faktörlerini tespit etmek, elde edilen bu veriyi eğitim kalitesinin artırılmasında, mevcut sorunları azaltıcı eğitim uygulamalarının geliştirilmesi ve uygulanmasında referans veri olarak kullanmak suretiyle okullarımıza gerekli desteği vermek amaçlanmıştır.

1.3. ÖNEM:

Öğrencilerin bir bütün olarak gelişimlerini desteklemek ve gelişimlerini olumsuz yönde etkileyebilecek risk etmenlerini azaltmak, koruyucu etmenleri artırmak amacıyla sunulan hizmetler gelişimsel ve önleyici hizmetler içerisinde yer almaktadır. Şahinbey Rehberlik ve Araştırma Merkezi olarak sorumluluk bölgemizdeki Şahinbey ve Araban ilçelerindeki okul psikolojik danışma ve rehberlik servislerinden alınan veriler doğrultusunda okul ve bölge risk haritaları oluşturulmuştur. Risk faktörlerinin, önleyici hizmetler kapsamında değerlendirilmesi ve yapılacak çalışmalara kaynaklık etmesi planlanmaktadır. Yapılan değerlendirmenin, önleyici çalışmaların planlanmasında referans veri oluşturmak için fayda sağlayacağı düşünülmektedir. Planlanan çalışmalar sayesinde öğrencilerin gelişimlerinin olumlu yönde etkilenmesi, eğitimin daha verimli sunulması, rehberlik hizmetlerinin etkililiğinin artırılması, mevcut sorunların azaltılması öngörülmektedir.

1.4. SINIRLILIKLAR:

Bu değerlendirme raporu;

- 2023-2024 eğitim öğretim yılında ilçemiz sorumluluk bölgesindeki (Şahinbey ve Araban) okulların risk haritalarının, kurumumuz tarafından oluşturulan Google Form'a işleyen okullardan alınan bilgiler ile sınırlıdır.
- Sınıf Risk Haritası ve Okul Risk Haritasındaki 35 maddeye verilen cevaplarla sınırlıdır.

2. YÖNTEM

2.1. ÖRNEKLEM

Bu değerlendirme raporunun örneklemini; Gaziantep / Şahinbey Rehberlik ve Araştırma Merkezi hizmet bölgesindeki (Şahinbey ve Araban) yer alan okul risk haritasını e-form üzerinden kurumumuza gönderen 281 okuldan elde edilen verilerle oluşturulmuştur.

2.2. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI

- 1) Sınıf Rehber Öğretmenlerince doldurulan ve Okul Psikolojik Danışma ve Rehberlik Servisine teslim edilen **Sınıf Risk Haritası Formu** (Toplam 35 Madde).
- 2) Okul PDR Servisince Sınıf Rehber Öğretmenlerin teslim ettiği Sınıf Risk Haritası Raporlarındaki verilerin girilmesiyle oluşan **Okul Risk Haritası Formu** (Toplam 35 Madde).
- 3) Okul Risk Haritası Formu'ndaki okula ait genel verilerin Şahinbey Rehberlik ve Araştırma Merkezi olarak elektronik ortamda hazırladığımız **Şahinbey Ram Okul Risk Haritaları e-form** üzerine işlenmesi. (link: <https://forms.gle/iWXLzAXfpgmkoFkd6>)

2.3. VERİ TOPLAMA ARAÇLARININ TANITIMI

2.3.1. Sınıf Risk Haritası Yönergesi

SINIF RİSK HARİTASI YÖNERGE

KULLANIM AMACI
Sınıf/şubelerde öğrencilerin risk gruplarında yer alma durumlarını belirlemek için kullanılır.

KİMLER KULLANIR
Sınıf/şube rehber öğretmeni tarafından doldurulur. Bir örneği rehberlik servisine iletilir.

DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR
Risk haritasında yer alan risk alanları, objektif değerlendirmeye belirlenebilecek durumlar dikkate alınarak hazırlanmıştır. Bununla birlikte gözlem, görüşme ve bireyi tanıma teknikleri sonucunda elde edilen bilgiler ile risk grubunda olduğu belirlenen öğrenciler de "diğer" kategorisi altında rehberlik servisine bildirilir. Örneğin özgüven eksikliği olan, antisosyal davranış gösteren, okula karşı olumsuz tutum sergileyen, sınıfta dışlanan, akran zorbalığına maruz kalan, şiddet eğilimi olan, ailesinin olanaklarından dolayı sosyal yaşantı eksikliği olan, istismar türlerine (fiziksel, cinsel, duygusal, ekonomik) maruz kalan, anne baba tutumları dolayısıyla olumsuz davranış gösteren, ihmal türlerine (duygusal, fiziksel, eğitim, sağlık) maruz kalan, alkol, madde ya da teknoloji bağımlılığı olan öğrenciler vb.

2.3.2. Okul Risk Haritası Yönergesi

OKUL RİSK HARİTASI YÖNERGE

KULLANIM AMACI
Okul/kurumlarda öğrencilerin risk gruplarında yer alma durumlarını, grup ve birey bazında yapılacak çalışmaları belirlemek için kullanılır.

KİMLER KULLANIR
Rehberlik öğretmeni tarafından doldurulur. Sınıf risk haritalarına ait verilerin birleştirilmesiyle oluşturulur.

DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR
Risk haritasında yer alan risk alanları, objektif değerlendirmeyle belirlenebilecek durumlar dikkate alınarak hazırlanmıştır. Bununla birlikte gözlem, görüşme ve bireyi tanıma teknikleri sonucunda elde edilen bilgiler ile risk grubunda olduğu belirlenen öğrenciler de çalışmalara dahil edilir. Örneğin özgüven eksikliği olan, antisosyal davranış gösteren, okula karşı olumsuz tutum sergileyen, sınıfta dışlanan, akran zorbalığına maruz kalan, şiddet eğilimi olan, ailesinin olanaklarından dolayı sosyal yaşantı eksikliği olan, istismar türlerine (fiziksel, cinsel, duygusal, ekonomik) maruz kalan, anne baba tutumları dolayısıyla olumsuz davranış gösteren, ihmal türlerine (duygusal, fiziksel, eğitim, sağlık) maruz kalan, alkol, madde ya da teknoloji bağımlılığı olan öğrenciler vb.

2.3.3. Şahinbey RAM Okul Risk Haritaları e-Form

Bölüm 1/2

ŞAHİNBİY RAM- 2023-2024 EĞİTİM ÖĞRETİM YILI OKUL RİSK HARİTASI (OKUL SONUÇ FORMU)

DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN HUSUSLAR

- 1) Veriler sınıf bazlı şekilde değil, okulun toplam verileri olacak şekilde girilmelidir.
- 2) Aşağıdaki forma okula ait TOPLAM veriler (sayı şeklinde) girilmelidir. **ÖRN: (Tek çocuk olan: 32)**
- 3) Her okul kademesinden 1(bir) Rehber Öğretmen/Psikolojik Danışman verileri bu forma işleyecektir (Birden fazla Rehber Öğretmen/Psikolojik Danışman bulunan okullarda koordinatör Rehber Öğretmen/Psikolojik Danışman tarafından) doldurulacaktır. Özetle bir okula ait bir veri seti gönderilecektir.
- 4) Rehber Öğretmen/Psikolojik Danışman olmayan okullarda/kademelerde ise görevli idareci tarafından her kademe için ayrı ayrı doldurulacaktır.
- 5) Formdaki tüm maddelerin eksiksiz doldurulması gerekmektedir.
- 6) Bu formu dolduran kişi tarafından en son maddede belirtilen bilgilerin (Ad-Soyadı, görevi, iletişim nu) eksiksiz bir şekilde doldurulması önemlidir.
- 7) Doldurulacak olan bu form veya özel eğitim ve rehberlik ile ilgili sorularınızda bölgenizdeki RAM koordinatörünüzle iletişime geçiniz.

Herkesi iyi çalışmalar dileriz.

Şahinbey Rehberlik ve Araştırma Merkezi

2.3.4. Risk Haritası Soru Listesi

Nu.	Madde	Nu.	Madde
1	Anne en fazla ilkokul mezunu	19	Ailesinde ruhsal hastalığı olan
2	Baba en fazla ilkokul mezunu	20	Ailesinde Bağımlı Bireyler Bulunan (Alkol/madde)
3	Tek çocuk olan	21	Ailesinde cezai hükmü bulunan
4	5 ve üstü kardeşi olan	22	Ailesi mevsimlik işçi olan
5	Anne ve babası ayrı yaşayan	23	Aile içi şiddete maruz kalan
6	Anne ve babası boşanmış olan	24	Özel Yetenekli tanısı olan
7	Yalnızca annesi ile yaşayan	25	Yetersizlik alanında özel eğitim raporu olan
8	Yalnızca babası ile yaşayan	26	Süreğen hastalığı olan
9	Annesi hayatta olmayan	27	Ruhsal hastalığı olan
10	Babası hayatta olmayan	28	Danışmanlık Tedbir Kararı Olan
11	Anne ve babası hayatta olmayan	29	Eğitim Tedbir Kararı Olan
12	Şehit çocuğu	30	Maddi Sıkıntı Yaşayan
13	Yalnızca büyükanne/büyükbabasıyla yaşayan	31	Sürekli Devamsız olan
14	Yalnızca diğer akrabalarıyla yaşayan	32	Bir işte çalışan
15	Koruyucu aile gözetiminde olan	33	Akademik Başarısı Düşük
16	Sevgi Evlerinde kalan	34	Riskli akran grubuna dâhil olan
17	Sosyal Hizmetler Çocuk Esirgeme Kurumunda kalan	35	Diğer
18	Ailesinde süreğen hastalığı olan		

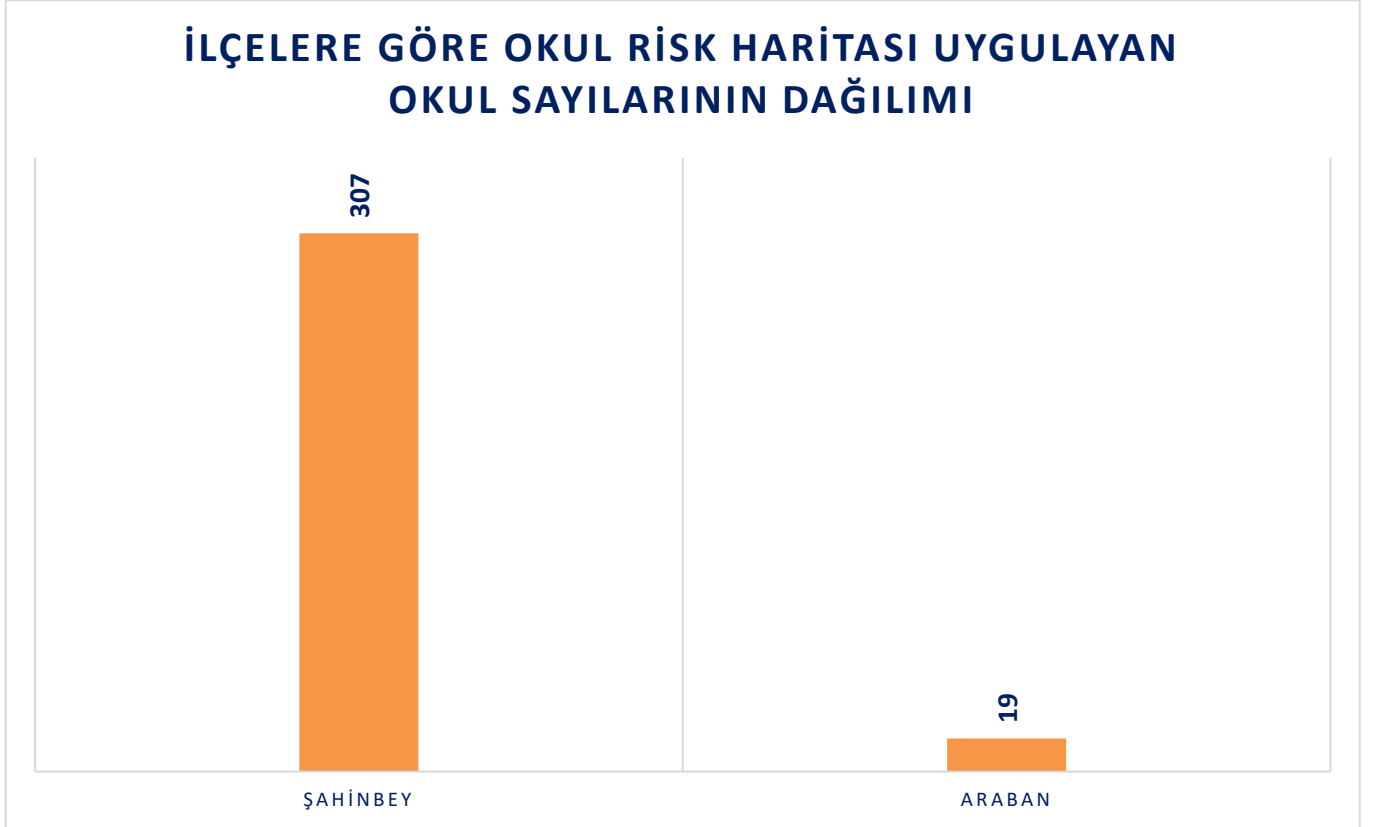
3. BULGULAR

Değerlendirme raporunda elde edilen bulgular aşağıda sırasıyla ayrı ayrı verilmiştir.

3.1. TANIMLAYICI İSTATİSTİK BİLGİLERİ

Tablo 1: İlçelere Göre Okul Risk Haritası Tanımlayıcı İstatistik Bilgileri

İlçeler	Okul Risk Haritası Gönderen Okul Sayısı	Toplam Öğrenci Sayısı	Risk haritası uygulanan öğrenci sayısı	Toplam Öğrenci Sayısı/Risk Haritası uygulanan öğrenci sayısına oranı yüzdelik	İşaretlenen Madde Sayısı
Şahinbey	307	270154	233022	%86.25	347996
Araban	19	4934	4576	%92.74	7599
Toplam	326	275088	237598	%89.49	355565

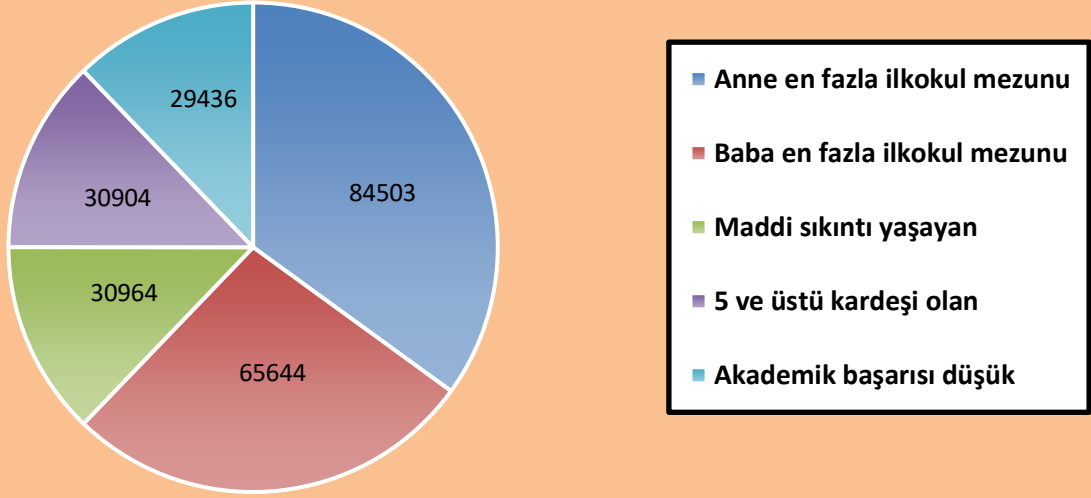
Grafik 1: Örneklemin İlçelere Göre Dağılımları

3.2. ŞAHİNBEY İLÇESİ RİSK HARİTASI VERİLERİ

Tablo 2: Şahinbey İlçesine Ait İlçe Risk Haritası Verileri

Sıra	M. Nu.	Madde	Top.	%	Sıra	M. Nu.	Madde	Top.	%
1	1	Anne en fazla İlkokul mezunu	84503	36,26	19	22	Ailesi mevsimlik işçi olan	2117	0,91
2	2	Baba en fazla ilkokul mezunu	65644	28,17	20	8	Yalnızca babası ile yaşayan	2104	0,90
3	30	Maddi Sıkıntı Yaşayan	30964	13,28	21	35	Diğer	1850	0,79
4	4	5 ve üstü kardeşi Olan	30904	13,26	22	19	Ailesinde ruhsal hastalığı olan	1773	0,76
5	33	Akademik Başarısı Düşük	29436	12,63	23	13	Yalnızca büyükanne/büyükbabasıyla yaşayan	1431	0,61
6	18	Ailesinde süreğen hastalığı olan	19868	8,52	24	23	Aile içi şiddete maruz kalan	1274	0,54
7	31	Sürekli Devamsız olan	11390	4,88	25	9	Annesi hayatta olmayan	1163	0,49
8	5	Anne ve babası ayrı yaşayan	9676	4,15	26	24	Özel yetenekli tanısı olan	890	0,38
9	26	Süreğen hastalığı olan	8022	3,44	27	27	Ruhsal hastalığı olan	760	0,32
10	6	Anne ve babası boşanmış olan	7930	3,40	28	14	Yalnızca diğer akrabalarıyla yaşayan	412	0,17
11	7	Yalnızca annesi ile yaşayan	7803	3,38	29	11	Anne ve babası hayatta olmayan	361	0,15
12	3	Tek çocuk olan	5744	2,46	30	29	Eğitim Tedbir Kararı	237	0,10
13	32	Bir işte çalışan	5549	2,38	31	16	Sevgi Evlerinde kalan	202	0,08
14	10	Babası hayatta olmayan	4054	1,73	32	12	Şehit çocuğu	191	0,07
15	25	Yetersizlik alanında özel eğitim raporu olan	3324	1,44	33	17	Sosyal Hizmetler Çocuk Esirgeme Kurumunda kalan	179	0,06
16	34	Riskli akran grubuna dahil olan	3167	1,35	34	15	Koruyucu aile gözetiminde olan	130	0,05
17	21	Ailesinde cezai hükmü bulunan	2837	1,21	35	28	Danışmanlık Tedbir Kararı Olan	95	0,04
18	20	Ailesinde bağımlı bireyler bulunan (Alkol/madde)	2579	1,10	Toplam İşaretlenen Madde Sayısı			347996	100

Şahinbey ilçesi okul risk haritası en fazla tekrar eden ilk 5 madde

Grafik-2: Şahinbey İlçesi Okul Risk Haritasına Göre En Çok İşaretlenen 5 Madde Dağılımı

Gaziantep ili Şahinbey ilçesine ait risk haritası Tablo-2’de maddeler en fazla işaretlenenden en az işaretlenene doğru azalan sırada verilmiştir. Tabloya baktığımızda Şahinbey ilçesinde en yüksek frekansa sahip ilk beş risk maddesinin şunlar olduğu görülmektedir: “Anne en fazla ilkokul mezunu” 84503 (%36,26), “Baba en fazla ilkokul mezunu” 65644 (%28,17), “Maddi Sıkıntı Yaşayan” 30964 (%13,28), 5 ve üstü kardeşi olan öğrenci sayısının 30904 (%12,63), “Akademik Başarısı Düşük” öğrenci sayısı ise 29436 (%8,38) olduğu görülmektedir.

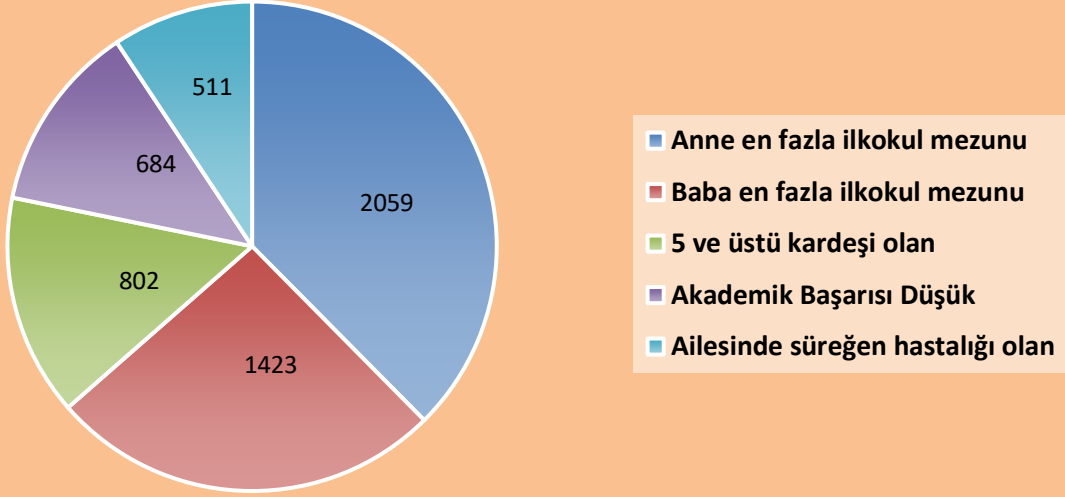
Tablo-2’de frekans sıralamasında önem sırasına göre ikinci gruptaki 5 maddeye baktığımızda risk gruplarının şu şekilde sıralandığı görülmektedir: “Ailesinde süreğen hastalığı olan” olan 19868 (%8,52); “Sürekli devamsız olan” 11390 (%4,88); “Anne ve babası ayrı yaşayan” 9676 (%4,15); “süreğen hastalığı olan” 8022 (%3,44) ve son olarak; “Anne ve babası boşanmış olan” öğrenci sayısının ise 7930 (%3,40) olduğu tablodan elde edilmiştir.

3.3. ARABAN İLÇESİ RİSK HARİTASI VERİLERİ

Tablo 3: Araban İlçesine Ait İlçe Risk Haritası Verileri

Sıra	M. Nu	Madde	Top.	%	Sıra	Madde No	Madde	Top	%
1	1	Anne en fazla ilkokul mezunu	2059	44,99	19	34	Riskli akran grubuna dâhil olan	39	0,85
2	2	Baba en fazla ilkokul mezunu	1423	31,09	20	20	Ailesinde bağımlı bireyler bulunan (Alkol/madde)	34	0,74
3	4	5 ve üstü kardeşi olan	802	17,52	21	9	Annesi hayatta olmayan	31	0,67
4	33	Akademik Başarısı Düşük	684	14,94	22	8	Yalnızca babası ile yaşayan	28	0,61
5	18	Ailesinde süreğen hastalığı olan	511	11,16	23	19	Ailesinde ruhsal hastalığı olan	23	0,50
6	30	Maddi sıkıntı yaşayan	493	10,77	24	27	Ruhsal hastalığı olan	14	0,30
7	26	Süreğen hastalığı olan	220	4,80	25	35	Diğer	13	0,28
8	31	Sürekli devamsız olan	215	4,46	26	23	Aile içi şiddete maruz kalan	11	0,24
9	22	Ailesi mevsimlik işçi olan	196	4,28	27	11	Anne babası hayatta olmayan	10	0,21
10	7	Yalnızca annesi ile yaşayan	141	3,81	28	14	Yalnızca diğer akrabalarıyla yaşayan	8	0,17
11	5	Anne ve babası ayrı yaşayan	137	2,99	29	17	Sosyal Hizmetler Çocuk Esirgeme Kurumunda kalan Koruyucu aile gözetiminde olan	7	0,15
12	6	Bir işte çalışan	110	2,40	30	24	Özel yetenek tanısı olan	7	0,15
13	3	Tek çocuk olan	108	2,36	31	15	Koruyucu aile gözetiminde olan	4	0,08
14	10	Babası hayatta olmayan	89	1,94	32	29	Eğitim Tedbir Kararı olan	2	0,04
15	32	Bir işte çalışan	51	1,11	33	12	Şehit çocuğu	1	0,02
16	13	Yalnızca büyükanne/ büyükbabası ile yaşayan	45	0,98	34	28	Danışmanlık tedbir kararı olan	1	0,02
17	25	Yetersizlik alanında özel eğitim raporu olan	43	0,94	35	16	Sevgi evlerinde kalan	0	0
18	21	Ailesinde cezai hükmü bulunan	39	0,85	Toplam İşaretlenen Madde Sayısı			7599	100

Araban ilçesi okul risk haritası en fazla tekrar eden ilk 5 madde

Grafik-3: Araban İlçesi Okul Risk Haritasına Göre En Çok İşaretlenen 5 Madde Dağılımı

Gaziantep ili Araban ilçesine ait risk haritası Tablo-3'te maddeler en fazla işaretlenenden en az işaretlenene doğru azalan sırada verilmiştir. Tabloya baktığımızda Araban ilçesinde en yüksek frekansa sahip ilk beş risk maddesinin şunlar olduğu görülmektedir: **“Anne en fazla ilkokul mezunu”** 2059 (%44,99), **“Baba en fazla ilkokul mezunu”** 1423 (%31,09), **“5 ve üstü kardeşi olan”** 802 (%17,52), **“Akademik başarısı düşük”** olan öğrenci sayısı 684 (%14,94); **“Ailesinde süreğen hastalığı olan”** öğrenci sayısının ise 511 (%11,16) olduğu görülmektedir.

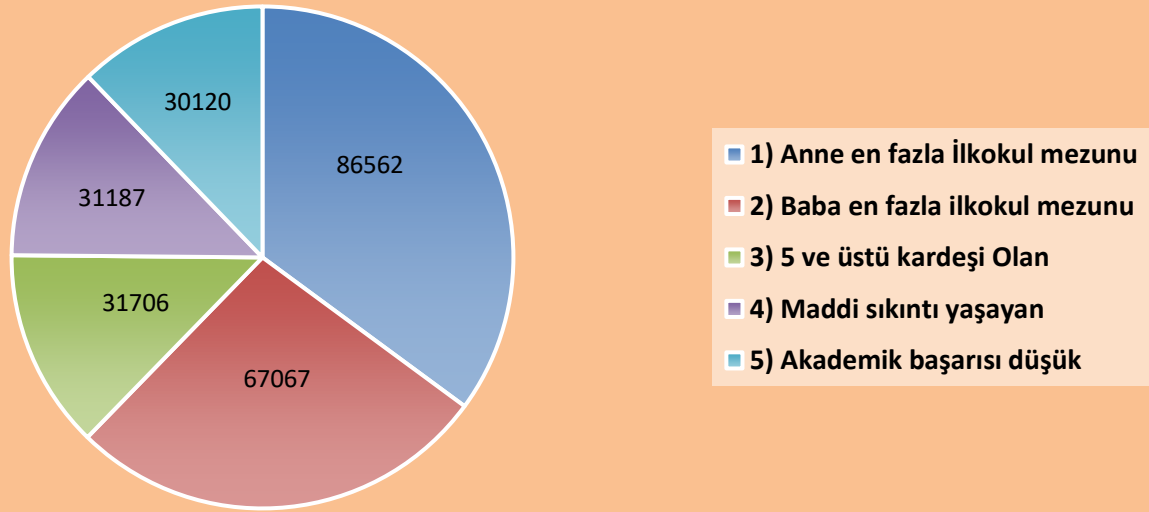
Tablo-3'te frekans sıralamasında önem sırasına göre ikinci gruptaki 5 maddeye baktığımızda risk gruplarının şu şekilde sıralandığı görülmektedir. Araban ilçesinde **“Maddi sıkıntı yaşayan”** toplam 493 öğrencinin (%10,77) var olduğu görülmektedir. **“Süreğen hastalığı olan”** öğrenci sayısının 220 (%4,80) olduğu, **“Sürekli devamsız olan”** öğrenci sayısının 215 (%4,46); **“Ailesi mevsimlik işçi olan”** öğrenci sayısının 196 (%4,28); **“Yalnızca annesi ile yaşayan”** öğrenci sayısının ise 141 (%3,81) olduğu tablodan elde edilmiştir.

3.4. TÜM İLÇELERİN TOPLAM RİSK HARİTASI VERİLERİ

Tablo 5: Şahinbey ve Araban İlçelerinin Toplam Risk Haritası Verileri

Sıra	Madde No	Madde	Top.	%	Sıra	Madde No	Madde	Top.	%
1	1	Anne en fazla İlkokul mezunu	86562	24,34	19	22	Ailesi mevsimlik işçi olan	2313	0,65
2	2	Baba en fazla ilkokul mezunu	67067	18,86	20	8	Yalnızca babası ile yaşayan	2132	0,59
3	4	5 ve üstü kardeşi Olan	31706	8,91	21	35	Diğer	1863	0,52
4	30	Maddi Sıkıntı Yaşayan	31187	8,77	22	19	Ailesinde ruhsal hastalığı olan	1796	0,50
5	33	Akademik Başarısı Düşük	30120	8,47	23	13	Yalnızca büyükanne/büyükbaba sılla yaşayan	1476	0,41
6	18	Ailesinde süreğen hastalığı olan	20379	5,73	24	23	Aile içi şiddete maruz kalan	1285	0,36
7	31	Sürekli Devamsız olan	11605	3,26	25	9	Annesi hayatta olmayan	1194	0,33
8	5	Anne ve babası ayrı yaşayan	9813	2,75	26	24	Özel yetenekli tanısı olan	897	0,25
9	26	Süreğen hastalığı olan	8242	2,31	27	27	Ruhsal hastalığı olan	774	0,21
10	6	Anne ve babası boşanmış olan	8040	2,26	28	14	Yalnızca diğer akrabalarıyla yaşayan	420	0,11
11	7	Yalnızca annesi ile yaşayan	7944	2,23	29	11	Anne ve babası hayatta olmayan	371	0,10
12	32	Bir işte çalışan	5600	1,57	30	29	Eğitim Tedbir Kararı	239	0,06
13	3	Tek çocuk olan	5555	1,56	31	16	Sevgi Evlerinde kalan	202	0,05
14	10	Babası hayatta olmayan	4143	1,16	32	12	Şehit çocuğu	192	0,05
15	25	Yetersizlik alanında özel eğitim raporu olan	3367	0,94	33	17	Sosyal Hizmetler Çocuk Esirgeme Kurumunda kalan	186	0,05
16	34	Riskli akran grubuna dahil olan	3206	0,90	34	15	Koruyucu aile gözetiminde olan	134	0,03
17	21	Ailesinde cezai hükmü bulunan	2876	0,80	35	28	Danışmanlık Tedbir Kararı Olan	96	0,02
18	20	Ailesinde bağımlı bireyler bulunan (Alkol/madde)	2613	0,73	Toplam İşaretlenen Madde Sayısı			355565	100

Araban ve Şahinbey ilçeleri birlikte değerlendirildiğinde okul risk haritasında en fazla tekrar eden ilk 5 madde

Grafik-4: Araban ve Şahinbey ilçeleri birlikte değerlendirildiğinde okul risk haritasında en fazla tekrar eden ilk 5 madde

Gaziantep ilinde Şahinbey ve Araban ilçelerindeki okul risk haritalarında maddelere göre toplam frekans tablosu verilmiştir. Tablo 5 incelendiğinde en yüksek frekansa sahip risk maddesinin **“Anne en fazla ilkokul mezunu”** 86562 (%24,34) olduğu görülmektedir. **“Baba en fazla ilkokul mezunu”** 67067 (%18,86); **“5 ve üstü kardeşi olan”** 31706 (%8,91); **“Maddi sıkıntı yaşayan”** öğrenci sayısının 31187 (%8,77) olduğu; **“Akademik başarısı düşük”** öğrenci sayısının ise 30120 (%8,47) olduğu görülmektedir.

3.5. TÜM İLÇELER SONUÇ TABLOSU

Tablo 6: Şahinbey ve Araban İçelerinin Karşılaştırılabilir Risk Haritası Verileri

Nu.	Madde	ŞAHİNBEY		ARABAN	
		Toplam	%	Toplam	%
1	Anne en fazla ilkokul mezunu	84503	36,26	2059	44,99
2	Baba en fazla ilkokul mezunu	65644	28,17	1423	31,09
3	Tek çocuk olan	5744	2.46	802	17,52
4	5 ve üstü kardeşi olan	30904	13,26	684	14,94
5	Anne ve babası ayrı yaşayan	9676	4.15	511	11,16
6	Anne ve babası boşanmış olan	7930	3.40	493	10,77
7	Yalnızca annesi ile yaşayan	7803	3.38	220	4,8
8	Yalnızca babası ile yaşayan	2104	0,9	215	4,46
9	Annesi hayatta olmayan	1163	0,49	196	4,28
10	Babası hayatta olmayan	4054	1,73	141	3.81
11	Anne ve babası hayatta olmayan	361	0,15	137	2,99
12	Şehit Çocuğu	191	0,07	110	2,4
13	Yalnızca büyükanne/ büyükbabasıyla yaşayan	1431	0,61	108	2.36
14	Yalnızca diğer akrabalarıyla yaşayan	412	0,17	89	1,94
15	Koruyucu aile gözetiminde olan	130	0,05	51	1,11
16	Sevgi Evlerinde kalan	202	0,08	45	0,98
17	Sosyal Hizmetler Çocuk Esirgeme Kurumunda kalan	179	0,06	43	0,94
18	Ailesinde süreğen hastalığı olan	19868	8,52	39	0,85
19	Ailesinde ruhsal hastalığı olan	1773	0,76	39	0,85
20	Ailesinde Bağımlı Bireyler Bulunan(alkol/madde)	2579	1.10	34	0,74
21	Ailesinde cezai hükmü bulunan	2837	1.21	31	0,67
22	Ailesi mevsimlik işçi olan	2117	0,91	28	0,61
23	Aile içi şiddete maruz kalan	1274	0,54	23	0,5
24	Özel Yetenekli tanısı olan	890	0,38	14	0,3
25	Yetersizlik alanında özel eğitim raporu olan	3324	1.44	13	0,28
26	Süreğen hastalığı olan	8022	3,44	11	0,24
27	Ruhsal hastalığı olan	760	0,32	10	0,21
28	Danışmanlık Tedbir Kararı Olan	95	0,04	8	0,17
29	Eğitim Tedbir Kararı Olan	237	0,1	7	0,15
30	Maddi Sıkıntı Yaşayan	30964	13,28	7	0,15
31	Sürekli Devamsız olan	11390	4,88	4	0,08
32	Bir işte çalışan	5549	2.38	2	0,04
33	Akademik Başarısı Düşük	29436	12,63	1	0,02
34	Riskli akran grubuna dâhil olan	3167	1.35	1	0.02
35	Diğer	1850	0,79	0	0
	Toplam İşaretlenen Madde Sayısı	347996	100	7599	100

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

Şahinbey ve Araban ilçelerinin okul risk haritası sonuçları incelendiğinde tüm ilçelerde en çok işaretlenen ilk 10 maddenin;

- Anne en fazla ilkokul mezunu
- Baba en fazla ilkokul mezunu
- 5 ve üstü kardeşi olan
- Maddi sıkıntı yaşayan
- Akademik başarısı düşük
- Ailesinde süreğen hastalığı olan
- Sürekli devamsız olan
- Anne ve babası ayrı yaşayan
- Süreğen hastalığı olan
- Anne ve babası boşanmış olan

Şeklinde olduğu görülmektedir. Ancak bu maddelerin sıralamasına baktığımızda ilçeler arası farklılık bulunduğu görülmektedir. Araban ilçesindeki sonuçlara baktığımızda ilk iki maddedeki sıralama Şahinbey ilçesi ile benzerlik gösterirken üçüncü sırada **“5 ve üstü kardeşi olan”** dördüncü sırada **“akademik başarısı düşük”** beşinci sırada ise **“ailesinde süreğen hastalığı olan”** şeklindedir. Şahinbey ilçesinde ise üçüncü sırada **“maddi sıkıntı yaşayan”**, dördüncü sırada **“5 ve üstü kardeşi olan”** dördüncü sırada **“akademik başarısı düşük”** şeklindedir. Bunun sebebi olarak da ilçelerin farklı sosyolojik yapılarının olması, araban ilçesinde kırsallığın hâkim olmasına bağlı olarak sosyoekonomik düzeyde benzer aile düzeylerinin olması ve Şahinbey ilçesindeki gibi sosyoekonomik düzeyde aileler arasında maddi gelir farkının azlığı ve benzer aile yapılarına sahip olmasına bağlanabilir. Ayrıca Gaziantep ili merkez ilçelerinde bulunan sanayi bölgelerinden ötürü Şahinbey ilçesi sürekli göç alırken Araban ilçesi için bu durum pek söz konusu değildir. Anne ve babanın en fazla ilkokul mezunu olması; çocuklarının gelişim dönemi özelliklerini bilme, anne baba tutumu, çocuk yetiştirme, aile içi sağlıklı iletişim, birlikte kaliteli zaman geçirme, çocuğun akademik başarısı, ilgi ve yeteneğine göre yönlendirilmesi gibi hususlarda eksiklikler olabileceğini düşündürmektedir. Anne babaların eğitim düzeyleri, çocukların akademik başarılarını ve yönelimlerini tam olarak doğrudan etkileyen bir faktör olmasa da bu durumla ilişkilendirilebilir. Risk haritasında elde edilen verilerde ilk 10 maddeyi ayrı ayrı ele aldığımızda şu değerlendirmeler yapılabilir.

1. Madde: Anne en fazla ilkokul mezunu

Annelerin en fazla ilkokul mezunu olmasının kültürel, ekonomik, ulaşım imkânsızlığı, göç,

eğitimin önemine dair farkındalık geliştirmemiş olma ve abla-anne rolüne sahip olma boyutlarında sebepleri olduğu düşünülmektedir. Okuma yazma bilmeyen annelerin halk eğitim merkezlerinde bulunan okuma-yazma kurslarına yönlendirilmesi, okuma-yazma bilen annelerin ise halk eğitim merkezlerinde ilgi alanlarına uygun kurslara yönlendirilmesi ile kişisel gelişimlerinin desteklenmesi sayesinde risk durumunu azaltmada yol kat edilebileceğine inanılmaktadır. Anne ve çocuk bebeklikten itibaren yoğun bir ilişki içinde olduğundan annenin bu noktadaki tutumları çocuk üzerinde de etkili olabilmektedir. Bu nedenle okul öncesi dönemden başlayarak çocukların yaşam becerileri edinmeleri, sosyal ve kültürel anlamda farkındalık oluşturmalarına yönelik eğitimler yapılabilir. Okullarda ailelerin çocuklarının gelişimine nasıl destek olabilecekleriyle ilgili eğitimler düzenlenebilir. Bu çalışmalarla risk durumunu azaltmada yol kat edilebileceği düşünülmektedir.

2. Madde: Baba en fazla ilkokul mezunu

Babanın en fazla ilkokul mezunu olması konusu çocukların eğitim-öğretime ve kişisel gelişime yönelik geliştireceği tutum üzerinde oldukça öneme sahiptir. Çocukların hayatlarının ilk evresinden başlayarak rol model aldıkları ilk kişiler ebeveynleridir. Babanın en fazla ilkokul mezunu olması ve buna bağlı olarak iş hayatına erken başlaması eğitimin önemi konusunda yeterli farkındalık oluşturmamasına yol açmış olabilir. Okullar, okuma yazma bilmeyen babalar halk eğitim merkezlerine yönlendirilebilir ve ilgi alanlarına uygun kurslara başvurmaları konusunda yol gösterici olunabilir. Okul rehberlik servisleri seminer ve toplantılar yoluyla veliler çalışmalar yapabilir ve böylece oluşacak risk faktörlerinin önüne geçilebilir. Babaların en fazla ilkokul mezunu olmasına erken yaşta iş hayatına başlama, eğitimin önemine dair farkındalık geliştirmemiş olma boyutlarının sebep olduğu düşünülmektedir. Okuma- yazma bilmeyen babaların halk eğitim merkezlerinde bulunan okuma-yazma kurslarına yönlendirilmesi, okuma-yazma bilen babaların ise eğitimin önemine dair farkındalık geliştirebilmeleri amacıyla okul psikolojik danışmanları tarafından seminer- broşür- çevrimiçi toplantı yollarından herhangi biri ile bilgilendirilmeleri sayesinde risk durumunu azaltmada yol kat edilebileceğine inanılmaktadır.

3. Madde: 5 ve üstü kardeşe sahip olma

5 ve üzeri kardeşe sahip öğrencilerin yaşadığı risk faktörlerinden biri ailenin ilgi ve dikkatinin çok kişiye bölünmesidir. Ailesinden yeterli ilgiyi göremeyen öğrenciler ailesinin dikkatini çekmek amacıyla ya da istedikleri ilgiyi sağlayabilmek amacıyla yanlış ilişkiler kurabilmektedir. Bu bağlamda Şahinbey Belediyesinin “Evlilik Okulu Projesine” yeni evlenecek çiftler yönlendirilebilir. Bu bağlamda ilde yaşayan ebeveynlere “Bilinçli Çocuk Sahibi Olma” konusu ile ilgili bilinçlendirme çalışmaları yapılmasının risk durumunu azaltacağına inanılmaktadır. Ayrıca ebeveynlere çocuklarının ilgi ve sevgi ihtiyaçlarının tatminin önemi ile ilgili ikamet adreslerine en yakın okullarda ya da Halk Eğitim Merkezlerinde bilgilendirici

seminerler düzenlenebilir. 5 ve üzeri kardeşe sahip öğrencilerin karşılaştığı bir diğer risk ise yaşlarına uygun olmayan sorumluluklara sahip olmalarıdır. Büyük kardeş kendisinden küçük olan kardeşe yönelik anne/ baba rolüne bürünebilmektedir. Öğrencilerin kardeş sayısının fazla olması ile ebeveynlerin çocuklarına gösterdikleri ilgi, sağlayabilecekleri ekonomik destek, öğrencinin ev içinde bireysel çalışmalarına ayırabileceği özerk ortam fırsatı imkânları azalmaktadır. Ayrıca kardeş sayısının fazla olması, aile içerisinde çocuktan yaşına uygun olmayan sorumluluk beklenmesine yol açmaktadır. Kardeş sayısının fazla olması ve maddi sıkıntı yaşanıyor olması çocuğu erken yaşta çalışmaya sevk edebilmektedir. Kardeş sayısının fazla olması sebebi ile öğrencilerin biyopsikososyal ihtiyaçlarının, ekonomik imkânlarının ve akademik çalışma yapma fırsatlarının azaldığı gözlemlenmektedir Her yaşın gelişim görevi belirli iken kendi yaşının üstünde gelişim görevleri edinen kardeşlerde mükemmeliyetçilik, öfke sorunları, kendine yeterli önemi göstermeme ya da akademik başarısızlık gibi sorunlar yaşanabilmektedir bu bağlamda bu tarz sorumlulukları olan öğrencilerin tespiti hususunda okul psikolojik danışmanlarından destek alınabilir ve bu öğrencilerle Halk Eğitim Merkezleri ve Belediye iş birliği ile grupla psikolojik danışma süreci yönetilebilir. 5 ve üzeri kardeşe sahip öğrencilerin yaşadığı risk faktörlerinden bir diğeri ailenin bölünmüş ilgisinden faydalanarak bağımlılık geliştirme ve bu bağımlılığı uzun süre gizleyebilmeleridir. Özellikle en büyük kardeşlerde ilginin küçük kardeşlere güvenin kendilerine yönelmesi ile birlikte aniden gelen özgürlük hissi dahilinde kurduğu yanlış ilişkilerle bağımlılık yapan maddelere yönelme riski vardır. Bu bağlamda emniyet, okul psikolojik danışmanları, Amatem iş birliği ile bağımlılık ile ilgili çalışmalar yürütülebilir. Ayrıca risk grubundaki öğrencilerin belediyenin gençlere yönelik oluşturduğu spor komplekslerine yönlendirilmesine özen gösterilebilir. 5 ve üzeri kardeşe sahip öğrencilerin sahip olduğu bir diğer risk ise yeterli beslenememe ihtiyaçlarını sağlayamamadır. Bu bağlamda okul psikolojik danışmanları tarafından velilerin belediye ve sosyal hizmetlerin yardım merkezlerine yönlendirmesi yapılabilir.

4. Madde: Maddi sıkıntı yaşama

Belirli öğrenciler maddi sorun yaşadıklarından dolayı okula düzenli olarak devam etme fırsatı bulamamaktadır. Erken yaştan itibaren maddi zorluklarla karşılaşan çocuklar yeterli beslenememe, sağlıklı ortamlarda yaşayamama gibi fizyolojik sorunlara yol açabilecek risklerle, aile içinde yaşanan maddi sıkıntıların paydaşı olma, küçük evlerin getirisi olarak özerk alana sahip olamama gibi psikolojik sorunlara yol açabilecek risklere sahiptir. Bölgemizde maddi sorunları olan ailelerin çocuklarının çırak olarak çalışması oldukça yaygındır. Aileye maddi anlamda katkı sağlanması için çaba sarf edilirken küçük yaştan itibaren çalışan çocuklarda özgüven eksikliği, duygusal zedelenme, sağlıklı sosyal ilişkiler kuramama gibi sorunlar baş gösterebilmektedir. Özellikle ebeveynlerin belirli sebeplerle çalışmadığı ailelerde (boşanma, ebeveynlerden birinin evi terk etmesi, bağımlılığa sahip ebeveyn, sağlık sebepleri ile çalışmayan ebeveyn) sorumluluk büyük kardeşlere kalmaktadır ve büyük kardeşler genellikle okul bırakıp çalışmak zorunda

kalmaktadır. Bu durumun en belirleyici sebebi olarak Gaziantep ili merkez ilçelerinde kira fiyatlarının fazla olmasından ötürü ailelerin okula giden çocuklarının eğitim süreçlerine ayrılacak olan maddiyatın ikinci plana atmak zorunda olmalarından kaynaklı olduğu düşünülmektedir. Maddi zorluk yaşanma sebepleri arasında, çok kardeş olma, babanın çalışmaması, yoğun göç alan bir ilde yaşandığı için ailelerin ilk düzen kurma aşamalarında ekonomik sorun yaşarken oluşan eğitim kaybı gibi faktörler yer almaktadır. Veliler; otobüs- servis ücreti karşılama, öğle yemeği ücreti karşılama, okul forması alma, kırtasiye masrafı gibi hususlarda yaşadıkları zorluklardan dolayı çocuklarını isteseler bile okula gönderememektedir. Bu bağlamda, üniversite hayali olmayan öğrencilerin Mesleki Eğitim Merkezlerine yönlendirilerek meslek edindirilmeleri ve bu esnada para kazanarak ailelerine maddi açıdan yardımcı olmalarının desteklenmesi, üniversite hayali kuran öğrencilerin ise okul psikolojik danışmanları tarafından belediyenin ve özel kuruluşların burs imkânları ile ilgili bilgilendirilmesi ile risk durumunu azaltmada yol kat edilebileceğine inanılmaktadır. (Okul psikolojik danışmanlarına burs imkânları ile ilgili tanıtıcı bir yayın gönderilebilir.). Ek olarak okullarda bu öğrencilere yardım edilmesi amacı ile okul öğretmenleri arasında her ay belirli bir miktar yardım toplanabilir. Mevsimlik işçi olarak çalışan çocuklarda ise devamsızlık ve devamsızlık sonucu sınıfta kalma oldukça yaygın bir problemdir. Ebeveyn ve çocuk okula devamı istese de devamsızlık sonucu sınıfta kalma ile çocuk sonuç olarak örgün eğitimin dışına çıkmak zorunda kalmaktadır. Bu bağlamda İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü okul psikolojik danışmanları ve okul yöneticileri arasında koordineli çalışmalar yürütülebilir.

5. Madde: Akademik başarısı düşük

Akademik başarısı düşük öğrenci sayısının fazla olması riskli maddeler arasında ön sıralarda yer almaktadır. Diğer riskli maddelere bakıldığında bu hususun, anne babanın akademik düzeylerinin düşük olması, ailede maddi zorlukların varlığı, kardeş sayısının fazlalığı, çocuğun bir işte çalışıyor olması ve okul devamsızlığının fazla olması ile yakından bağlantılı olduğu söylenebilir. Öğrencilerin akademik başarısının düşük olmasının sebepleri arasında eğitimin öneminin farkında olmama, gelecek hayalleri kurarken gerçekçi olmama ve yeteneklerinin farkında olmadan alan seçimi yapma, maddi imkânsızlık, kardeş sayısının fazla olması sebebiyle abla- anne rol karmaşası yaşanması, kardeş sayısının fazla olmasından dolayı öğrencinin ders çalışacak özerk bir alanının olmaması gibi faktörler etkili olmaktadır. Öğrenci ve velilerin özellikle “tıp” ve “hukuk” bölümlerine karşı sahip oldukları dogmatik bir tutumun var olması ile matematik yetenekleri düşük öğrencilerin sayısal ya da eşit ağırlık alanlarında eğitim görmeye devam etmeleri ile sözel alandaki başarılarının görmezden gelinip belirtilen alanlarda da yeterli başarıyı sağlayamadıkları gözlemlenmiştir. Bu duruma ek olarak ilçemizdeki okullarda yeterli sayıda dil sınıfı olmadığı dil yeteneği olan öğrencilerin başka alanlarda eğitim almak zorunda kaldığı gözlemlenmiştir. Bu hususta veli ve öğrencilere meslek tanıtımı- alan seçimi tanıtımı yapılması, okul idarelerinin sözel ve dil sınıfı açılması hususunda destekleyici bir tutum sergilemeleri ve okul

psikolojik danışmanları ile iş birliği içinde çalışmalarını öğrencilerin yetenekli olduğu alanda eğitim almasını sağlayıp akademik başarılarının artmasını destekleyecektir. Öğrencilerin “GASMEK (Gaziantep Büyükşehir Belediyesi Sanat ve Mesleki Eğitim Kurumları)” ve “DYK (Destekleme ve yetiştirme kursları)” gibi ücretsiz okuldaki öğretim saatlerine ek öğretim alma fırsatları hakkında bilgilendirilmesi, ebeveynlerin çocuklarından kardeşlerine annelik rolü üstlenmesi beklentilerinin onların üniversite kazanması için desteklenmesi gereken bireyler olması beklentisine evrilmesinde, öğrencilerin akademik başarılarının artışı destekleyici bir işleve sahip olacaktır.

Akademik başarıyı belirleyen önemli faktörlerden birisi de çocuğun özel eğitim desteğine ihtiyacı olup olmadığını doğru belirlemektir. Çocuk özel eğitime ihtiyaç duyuyorsa (özel öğrenme güçlüğü, zihinsel yetersizlik vb.) hangi alanda desteklenmesi gerekli olduğu sınıf öğretmeni, sınıf rehber öğretmeni, okul PDR servisi ile iş birliği halinde yürütülmelidir. Diğer bir hususta ailenin çocukla ilgili neler yapabileceği konusunda bilgi eksikliğinin olmasıdır. Aileler çoğu zaman çocukta yetersizlik alanına odaklanıp çocuğun geliştirebilecek özelliklerini görmekte eksiklikler yaşamaktadırlar. Ya da çocuktaki bir eksikliği genele yayma eğiliminde olabilmektedirler. Ailelerin bu konuda kafaları gerçekten karışabilmektedir. Bu anlamda zekâ nedir, öğrenme nedir, bilişsel yapılar nasıl çalışır bunların somut örnekler üzerinden ailenin sosyoekonomik yapısı-kültürü-hassasiyetleri dikkate alınarak açıklanması önerilmektedir.

6. Madde: Ailesinde süregelen hastalığı olan

Öğrenciler ailelerinde süregelen hastalığı olan bireyler olduğunda onların bakımını üstlenmek, maddi gelir sağlamak gibi sorumluluklar üstlenmektedir. Süregelen hastalık durumu aynı zamanda öğrencilerin psikolojik sağlamlıklarını da etkilemektedir. Ebeveynlerin süregelen hastalık durumuna sahip kişinin bakım sorumluluğunu edinmesi gereken kişinin “çocuk” olmadığı, çocuğun bu noktada sadece yardımcı rol oynayabileceği hususlarında bilgilendirilmesinin ve burs imkânlarından haberdar edilmesinin bu durumun öğrenci açısından minimum risk teşkil etmesine yardımcı olacağı düşünülmektedir. Ayrıca yerel anlamda hangi alanlarda destekler alabileceği belirtilmelidir. Örn: Gaziantep ilinde büyükşehir belediyesinin “Büyükşehir Belediyesi Engelliler ve Sağlık Hizmetleri Daire Başkanlığı” ile nasıl iletişim kuracakları konusunda rehberlik yapılabilir. Belediyelerin, STK’ların ya da bakanlıkların websiteleri incelenip aileye de buralarda ihtiyaca uygun veri taranmasının nasıl yapılması gerektiği ile ilgili rehberlik yapılabilir.

7. Madde: Sürekli devamsız olan

Okula devamsızlık fiziksel, psikolojik ve toplumsal birçok etmenden kaynaklanabilen ve öğrencinin akademik başarısını olumsuz yönde etkileyebileceği düşünülen istenmeyen bir öğrenci davranışıdır. Okul yönetimleri için önlem alınması gereken ve öğrencinin okulu ret etme

eylemlerinin bir türü olan “sürekli devamsızlık” mücadele edilmesi gereken asıl devamsızlık türüdür.

Öğrenciyle İletişim Kurma: Öğrencilerle bireysel görüşmeler yaparak, devamsızlık nedenlerini anlamaya çalışmak önemlidir. Bu konuşmalar, öğrencilerin problemlerini anlamak ve yardım sunmak açısından faydalı olabilir.

Aile İletişimi ve İş Birliği: Ailelerle iletişim kurmak, öğrencinin devamsızlık nedenlerini daha iyi anlamak ve çözüm bulmak için önemlidir. Ailelerle iş birliği yaparak öğrencinin motivasyonunu artırmak ve destek sağlamak gerekir.

Destek Hizmetleri Sunma: Okullar, rehberlik servisleri aracılığıyla öğrencilere ve ailelerine destek sunabilir. Öğrencilerin akademik veya duygusal ihtiyaçlarına yönelik yardım sağlamak, devamsızlıkla mücadelede etkili olabilir.

Motivasyonu Artırma ve İlgisini Çekme: Öğrencilerin okula ilgisini artırmak için çeşitli yöntemler kullanılabilir. Öğrencilere ilgi duydukları konuları içeren dersler veya etkinlikler düzenlemek, okula katılımlarını teşvik edebilir.

İzleme ve Değerlendirme: Öğrencilerin devamsızlık durumları düzenli olarak izlenmeli ve gelişmeler değerlendirilmelidir. Hangi yaklaşımların işe yaradığı veya işe yaramadığı belirlenmeli ve gerektiğinde stratejiler revize edilmelidir.

8. Madde: Anne ve babası ayrı yaşayan

Ebeveynlerinin ayrı yaşadığı öğrencilerin yaşadığı zorluklar, akademik, sosyal ve duygusal açıdan etkileyici olabilir. Okul yönetimi ve öğretmenler, bu öğrencilere destek olmak için şu önlemleri alabilir:

Duyarlılık ve destek: Öğretmenler ve okul personeli, bu öğrencilerin duygusal ihtiyaçlarını anlamak ve destek olmak için duyarlı olmalıdır. Empati kurmak ve öğrencilere güven vermek önemlidir.

İletişim ve izleme: Öğrencinin akademik performansını ve davranışlarını dikkatlice izlemek önemlidir. Ebeveynler arasındaki iletişimin etkisi öğrencileri farklı şekillerde etkileyebilir, bu yüzden öğrencinin davranışları izlenmeli ve gerektiğinde destek sağlanmalı.

Destek hizmetleri ve rehberlik: Okullar, rehberlik servisleri aracılığıyla öğrencilere duygusal destek sağlayabilir. Bu destek, aile problemleriyle başa çıkmada veya duygusal zorluklarla mücadele etmede yardımcı olabilir.

Esneklik ve anlayış: Ebeveynler arasındaki geçiş süreçleri ve çocuğun yaşadığı değişiklikler, öğrencinin odaklanmasını ve motivasyonunu etkileyebilir. Bu durumda öğretmenlerin esneklik göstererek, öğrencilere ek yardım verme konusunda anlayışlı olması önemlidir.

Aile ile iş birliği: Ebeveynlerle düzenli iletişim ve iş birliği içinde olmak, öğrencinin durumunu

daha iyi anlamak ve çözüm odaklı yaklaşımlar geliştirmek için önemlidir. Ebeveynlerle birlikte çalışarak öğrencinin okuldaki performansını desteklemek amaçlanmalı.

9. Süreğen hastalığı olan

Uzun süre tedavi ve bakım gerektirmesi nedeniyle süreğen hastalıklar, bireylerin eğitimlerini ve gelişimlerini olumsuz yönde etkileyebilmektedir. Bu süreçte bu hastalıkların ne zaman ve nasıl ortaya çıktıklarından ziyade çocukların gelişimlerini ne kadar az olumsuz etkileyebileceğine bakılmalıdır. Okul öncesi ve ilköğretim çağındaki özel eğitime muhtaç öğrencilerden süreğen hastalığı olan ve eğitimine evde veya hastanede devam etmesi gereken öğrenciler için 03.02.2010 tarihli ve 2629 sayılı “Millî Eğitim Bakanlığı Evde ve Hastanede Eğitim Hizmetleri Yönergesi” bulunmaktadır. Bu yönerge dikkate alınarak öğrencinin eğitim hizmeti alması yönünde gerekli adımlar izlenmelidir.

Öğrenciye evde eğitim verilebilmesi için yönergenin ikinci bölüm eğitim ve öğretim hizmetleri, eğitim için gerekli belgeler madde-6 başlığı altında “Bireyin en az dört ay süreyle örgün eğitim kurumundan doğrudan yararlanmasının mümkün olmadığı ya da yararlanması hâlinde olumsuz sonuçlar doğuracağını belirten sağlık raporu, veli başvuru dilekçesi, öğrenci belgesi, Ev Ortamı Durum Tespit ve Değerlendirme Formu (EK-1), Veli Sözleşmesi (EK-2), Değerlendirme kurulu raporu gerekir. Hastanede tedavi süresince eğitim hizmeti verilebilmesi için ilgili hekimin ve velinin onayının yer aldığı Öğrenci Kayıt ve Bilgi Formu (EK-4) gerekir.”

Öğrencinin ailesi de öğrencinin bu durumundan dolayı ruhsal ve fiziksel olarak tükenmiş hissedebilir, umutsuzluk, üzüntü vb. duyguları daha sık yaşayarak bunu çocuğa yansıtabilir. Bu noktada ailenin de psikolojik sağlamlığını arttırmasına destek sağlayacak gerekli bilgilendirmeler yapılmalıdır. Ailenin çocuğa yaklaşımı, çocukla kurduğu ilişki özellikle çocuğun hayatının büyük bir çoğunluğu evde ya da hastanede geçiyorsa onun için büyük bir önem taşımaktadır.

10. Anne ve babası boşanmış olan

Boşanma hem ebeveynler hem de çocuk için önemli bir değişim sürecidir. Boşanmanın etkileri her yaş grubu için aynı değildir. Bu noktada, hangi yaş grubundaki çocukların hangi etkilere, duygulara ve düşüncelere sahip olduğu konusunda hem öğretmenlerinin bilgilendirilmesi hem de ebeveynlerinin bu noktada iş birliği yapması ve çocuğa yaklaşımları konusunda nasıl bir yol izlemeleri konusunda bilgilendirilmeleri gerekmektedir.

Çocuklar boşanma sonrasında genelde ebeveynlerinden en az biriyle artık yaşamaya devam etmeyeceğinden, evdeki düzen bozulduğundan uyum problemi yaşayabilir. Yaşadığı bu eksikliği yanlış seçimlerle giderme yoluna gidebilir. Yanlış arkadaş seçimi, zararlı alışkanlıklar kazanma,

hoş görülmeven davranışlar vb. durumların içine girebilir. Bu noktada çocuğun çevresinden ebeveynleri, öğretmenleri, akranları tarafından gerekli kabulü ve şefkati görmesi bu süreci daha sağlıklı geçirebilmesi açısından önemlidir. Çocuk bu noktada yapmaktan hoşlanacağı aktivite ve kurslara da yönlendirilebilir.

Anne ve babası boşanmış çocuklar okullarda zaman zaman bu konuda akran zorbalığına maruz kalabilirler. Bu noktada öğrencilere yönelik de bilgilendirme seminerleri yapılması önemlidir.

Genel değerlendirme yaptığımızda aşağıdaki öneriler sunulabilir.

- Genel tabloya bakıldığında risk faktörlerine yönelik anne babalara; ebeveyn tutumları, çocuk yetiştirme, aile içi etkili iletişim, birlikte kaliteli zaman geçirme, çocuklara olumlu davranış kazandırma, çocuklarda problem davranışlar ve başa çıkma yolları gibi konularda seminer, grupta danışma, yayın çalışmaları (broşür, afiş, e-bülten) vb. bilinçlendirme çalışmalarının yapılması yarar sağlayacaktır. Ayrıca öğrencilere; hedef belirleme, isteklendirme, geleceği planlama ve kariyer vb. konularında rehberlik ve psikolojik danışma faaliyetleri yapılması faydalı olabilir.
- 0-18 yaş aile eğitimlerinin planlı ve düzenli uygulanması, bu eğitimler için eğitici ve uygulayıcıların yetiştirilmesi. Ailelere yönelik açılacak eğitimlerin yaygınlaştırılması
- Velilere sosyal hakları ile ilgili yönlendirme ve bilgilendirme hizmetlerinin sunulması.
- 5 ve üstü kardeşi olan öğrencilere mahremiyet, çatışma çözme, iletişim becerileri vb. eğitimleri verilmesi sağlanmalıdır.
- Akademik başarısızlığın nedenlerinin tespit edilip, eğitsel ve mesleki rehberlik çalışmalarını sunulması ve artırılması gerektiği düşünülmektedir.
- Ailede süreğen hastalığın olması durumunda bu durumun çocuk üzerindeki etkisi değerlendirilip sonuca göre öğrencilerin grupta veya bireyle psikolojik danışma sürecine yönlendirilmesi.
- Yalnızca annesi ile yaşayan, anne ve babası ayrı yaşayan, anne ve babası boşanmış olan öğrenciler göz önüne alındığında bu durumlarda; öğrenci ve ebeveynlere boşanma süreci ve hukuksal hakları ile bilgilendirme yapılması.